

Utlåtande 2005:203 RII (Dnr 312-684/2001)

Hjorthagen, Värtan och Gärdet i ett samlat utvecklingsperspektiv

Motion av Rolf Lindell (s) (2001:29)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2001:29) av Rolf Lindell (s) anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Motionen

I en motion (2001:29), *bilaga 2*, hemställer Rolf Lindell (s) dels att områdesprogrammet för Hjorthagen, Gärdet och Värtan-Frihamnen aktualiseras och fördjupas i syfte att ta fram en samlat utvecklingsplan för detta strategiska område, dels att en politisk styrgrupp med representanter för närmast berörda nämnder och styrelser tillsätts.

Området Hjorthagen, Värtan och Gärdet inrymmer ca 20 000 invånare, anläggningar för produktion och distribution av el och gas, småindustrier, hamn viktig för regionen och Mälardalen samt högtrafikerade trafikleder och järnvägsspår. Samtidigt berörs området av nationalstadsparken och Norra Länken på dess väg fram till Lidingövägen. Det är upplagt för svåra avvägningar och ofta svårlösta konflikter mellan motstående intressen varför det är nödvändigt att se området i ett helhetsperspektiv för utvecklingen av boende, arbetsplatser, naturskydd och infrastruktur. Delar av Värtan ändrar nu karaktär med nya företagstyper och planeringen är slumpmässig och ostrukturerad. Ett samlat grepp bör därför tas om utvecklingen.

Remisser

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Hamn AB. Även skönhetsrådet har inkommit med synpunkter.

Stadsledningskontoret konstaterar att det berörda området har under flera år utpekats som ett av stadens största utvecklingsområden. För närvarande pågår förberedelser för en ny detaljplan för området där bland andra gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden samarbetar. Inriktningen är att området skall få en blandad bebyggelse med både bostäder, näringsverksamheter och hamn. Stadsledningskontoret kan därmed konstatera att den inriktning som föreslås samt de åtgärder som staden vidtar för utvecklingen av området ligger väl i linje med önskemålen från motionären.

Stadsbyggnadsnämnden framhåller att det genom ett antal politiska beslut har igångsatts planöversyn av stadsutvecklingsområdet från Hjorthagen till Loudden. Ett program för planering av hela detta område är under utarbetande genom stadsbyggnadskontorets och gatu- och fastighetskontorets försorg. Beträffande förslaget att fördjupa och aktualisera det tidigare framtagna områdesprogrammet kan nämnas, att sådana allmänna program gjordes i förarbetet för Stockholms översiktsplan 99 och att det sedan dess inte pågår något arbete med dem. I stället görs program och planer för de i översiktsplanen utpekade stadsutvecklingsområdena, bland dessa Husarviken och Värtan Frihamnen. Stadsbyggnadskontoret anser att arbetet med stadsutvecklingsområdena torde fungera bra med gängse rutiner inom förvaltningar, styrelser, nämnder och stadsledning.

Gatu- och fastighetsnämnden framhåller att planöversyn pågår av stadsutvecklingsområdena från Hjorthagen till Loudden och stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret förbereder gemensamt ett förslag på program för planering av hela detta område. Bortsett från att Gärdet inte ingår i programmet så stämmer detta således väl med motionärens hemställan. En samlad syn på utvecklingsområdena är viktigt för en effektiv planering såväl som genomförande och markförvaltning. Gatu- och fastighetskontoret anser att arbetet med stadsutvecklingsområdena torde fungera bra med gängse rutiner inom förvaltningar, styrelser, nämnder etc utan att tillsätta en politisk styrgrupp.

Östermalms stadsdelsnämnd har i flera tidigare remissvar på detaljplaner i Värtan efterlyst en samlad planering. Förvaltningen anser därför att motionärens förslag att skapa en samlad planering med Gärdet och Hjorthagen i samband med stadsutvecklingsområdet Husarviken-Värtan-Frihamnen är väl mo-

tiverat. För att möjliggöra en samlad planering är det lämpligt att bilda nämnd- och förvaltningsövergripande planeringsgrupper.

Stockholms Hamn AB påpekar att det sedan en tid tillbaka pågår en översyn av planen för stadsutvecklingsområdena från Hjorthagen till Loudden på stadsbyggnadskontoret och gatu och fastighetskontoret. *Stockholms Hamn* förutsätter att detta material kommer att sändas ut på remiss till berörda förvaltningar och bolag. Därmed kommer också de politiker som i respektive styrelse ansvarar för verksamheterna kunna ta del av materialet och lämna yttranden. Därmed anser *Stockholms Hamn* att det ej är nödvändigt med tillsättande av en politisk styrgrupp.

Skönhetsrådet har i ett flertal ärenden som rört detaljplaner och bygglov i de områden som berörts i motionen påtalat vikten av ett samlat planeringsgrepp. Det är enligt rådet viktigt att stadsdelarnas förändring beaktas i ett samlat utvecklingsperspektiv. Rådet vill därför instämma i motionärens första yrkande.

Mina synpunkter

Sedan motionen skrevs har det hunnit hända en hel del vad gäller utvecklingsplanerna för området Husarviken-Värtan-Frihamnen. I november 2001 presenterade stadsbyggnadskontoret ett förslag till program för planering av området Husarviken-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden. Programmet behandlade övergripande förutsättningar och mål för planering och analyserade områdets resurser, potential och restriktioner. I programmet visades hur området tillsammans med energi- och hamnanläggningar kan inrymma omkring 10 000 bostäder och arbetsplatser för ca 30 000 personer. Programförslaget var föremål för samråd under 2002. De viktigaste synpunkterna som kom fram handlade om vilken påverkan en sådan omfattande utbyggnad skulle få på planerade och befintliga trafiksystem och riksintressena, hamnen och Nationalstadsparken. I planeringen för området är det viktigt att hänsyn tas till den pågående översiktsplanen för nationalstadsparken. Stadsbyggnadsnämnden godkände i juni 2003 att programmet lades till grund för fortsatt planering.

Efter att programförslaget lagts fram har ett antal utredningar gjorts för att få underlag för fortsatt planering, t ex om marksaneringsstrategi, grundläggningsmetoder och trafikförsörjning. Utredningar kommer att göras för att belysa problemet med bostäder och buller från hamnverksamheten.

I juni förra året fattade kommunfullmäktige beslut om att godkänna ett ramavtal mellan gatu- och fastighetsnämnden, *Stockholms Hamn AB*, *AB Fortum Värme* samt *Fortum Distribution AB* avseende omdisponering av For-

tums verksamhet i Hjorthagen. Avtalet reglerar tunnelförläggning av kraftledning, omlokalisering av gasverksamheten samt flytt av ställverk inom fastigheten Elektriciteten 6 för att möjliggöra bostäder där.

Stockholms Hamn AB presenterade i september förra året en vision för utveckling av hamnverksamheten inom Värtan-Frihamnen. Visionen syftar till att samordna stadens långsiktiga utvecklingsbehov och att illustrera Stockholms Hamns framtida behov. Visionen inbegriper möjligheter till en omfattande bostadsbebyggelse.

Planeringen går nu vidare med detaljplaneutredningar för områdets olika delar där man kommer att pröva hur god bebyggelse med god form, funktion, ekonomi och miljö kan komma till stånd utan att skada eller komma i konflikt med riksintressen.

Genom stadsbyggnadsnämndens program finns en stabil grund att stå på för fortsatt planering. Det finns också ett utvecklat samarbete mellan berörda förvaltningar, framför allt mellan stadsbyggnadskontoret och tjänstemän på det nya markkontoret, som fungerar smidigt. Allteftersom behov uppstår av ytterligare utredningar kommer sådana att genomföras. Jag anser vidare att det är angeläget att stadsdelen medverkar i processen om den nya stadsdel som håller på att växa fram i området. De långsiktiga och strategiska frågorna är så viktiga att jag har beslutat att tillsätta en nämndövergripande styrgrupp med representanter från samtliga politiska partier. I denna grupp är det givetvis viktigt att även ledamöter i berörd stadsdelsnämnd ingår.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2001:29) av Rolf Lindell (s) anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Stockholm den 26 oktober 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kersti Py Börjeson

Anette Otteborn

ÄRENDET

I en motion (2001:29), *bilaga 2*, hemställer Rolf Lindell (s) dels att områdesprogrammet för Hjorthagen, Gärdet och Värtan-Frihamnen aktualiseras och fördjupas i syfte att ta fram en samlad utvecklingsplan för detta strategiska område, dels att en politisk styrgrupp med representanter för närmast berörda nämnder och styrelser tillsätts.

REMISSER

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret (SLK), stadsbyggnadsnämnden (SbN), gatu- och fastighetsnämnden (GFN), Östermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Hamn AB. Även skönhetsrådet har inkommit med synpunkter.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Det berörda området har under flera år utpekats som ett av stadens största utvecklingsområden. Enligt stadens budget för 2002 anges dock att ”hamnverksamheten skall fortgå med den inriktning och omfattning som staden beslutar”. Därutöver anges att de goda möjligheterna att förse området med spårbunden kollektivtrafik bör tillvaratas.

För närvarande pågår förberedelser för en ny detaljplan för området där bland andra gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden samarbetar. Inriktningen är att området skall få en blandad bebyggelse med både bostäder, näringsverksamheter och hamn.

Gatu- och fastighetskontoret har i början av 2001 i en principöverenskommelse med Birka Värme Stockholm AB och Birka Nät AB, avtalat om bl.a. tidigareläggning av markförläggning av luftledningarna och flytt av ställverket. En tidigareläggning förutsätter att staden bidrar till kostnaderna. Principöverenskommelsen är antagen i gatu- och fastighetsnämnden den 3 april 2001 och har även antagits av styrelserna för Birka Värme Stockholm AB och Birka Nät AB. Vi sammanträdet den 3 april beslutade också Gatu- och fastighetsnämnden att uppdra åt kontoret hos stadsbyggnadsnämnden beställa detaljplaneutredning för det aktuella området.

Den 12 juni 2001 beslutade gatu- och fastighetsnämnden om överlåtelse av den f.d. industrifastigheten ”Fordfabriken” i Värtahamnen som skall omvandlas till kontorsändamål. Syftet med överlåtelsen är att påbörja omvandlingen till ett område med mer blandad bebyggelse istället för övervägande del industri.

Stadsledningskontoret kan därmed konstatera att den inriktning som föreslås samt de åtgärder som staden vidtar för utvecklingen av området ligger väl i linje med önskemålen från motionären.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade 16 augusti 2001 att som svar på remissen överlämna och återropa stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Carin Jahn m.fl.* (s) med hänvisning till deras förslag till beslut, *bilaga 1*.

Reservation anfördes av *Cecilia Obermüller* (mp) med hänvisning till sitt förslag till beslut, att bifalla motionen med hänvisning till ärende 4 vid detta sammanträde ”Västra delen av gasverksområdet m.m.” (redovisas ej här).

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande, daterat 8 juni 2001, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontorets synpunkter

Genom ett antal politiska beslut har redan initierats igångsättande av planöversyn av stadsutvecklingsområdet från Hjorthagen till Loudden. Ett program för planering av hela detta område är under utarbetande genom stadsbyggnadskontorets och gatu- och fastighetskontorets försorg. Gärdet ingår dock inte i programmet.

Olika delar av området har olika aktualitet och prioritet för planering.

De i tiden mest akuta områdena är Storängskroken och västra delen av gasverksområdet. Ett avtal mellan gatu- och fastighetskontoret och Birka Energi gör den västra delen av gasverksområdet tillgänglig för bebyggande om några år.

Andra prioriterade områden är Södra Värtahamnen och delar av Frihamnen. Ett avtal mellan gatu- och fastighetskontoret och Stockholms hamnar anger vilken mark som skall användas för hamnverksamheten och vilken som på olika sikt kan tas i anspråk för andra ändamål.

Kommunfullmäktige har beslutat att oljedepån på Loudden skall avvecklas och Stadsledningskontoret arbetar med frågan att finna alternativa lägen för oljehantering. Först därefter är det aktuellt att göra planer för ändrad användning av Loudden.

Beträffande det av motionären nämnda förslaget att fördjupa och aktualisera det tidigare framtagna områdesprogrammet kan nämnas, att sådana allmänna program gjordes i förarbetet för Stockholms översiktsplan 99 och att det sedan dess inte pågår något arbete med dem. I stället görs program och planer för de i översiktsplanen utpekade stadsutvecklingsområdena, bland dessa Husarviken och Värtan Frihamnen.

Stadsbyggnadskontoret anser att arbetet med stadsutvecklingsområdena torde fungera bra med gängse rutiner inom förvaltningar, styrelser, nämnder och stadsledning.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 6 november 2001 att överlämna och återropa kontorets utlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Karin Wanngård m.fl. (s) med hänvisning till deras förslag till beslut, bilaga 1.

Reservation anfördes av Per Bolund (mp) med hänvisning till sitt förslag till beslut, bilaga 1.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 23 oktober 2001, har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets förslag/synpunkter

Planöversyn pågår av stadsutvecklingsområdena från Hjorthagen till Loudden och stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret förbereder gemensamt ett förslag på program för planering av hela detta område. Bortsett från att Gärdet inte ingår i programmet så stämmer detta således väl med motionärens hemställan. En samlad syn på utvecklingsområdena är viktigt för en effektiv planering såväl som genomförande och markförvaltning. Kontoren har för avsikt att presentera förslaget till program för respektive nämnd under hösten.

Stadsutvecklingsområdena är heterogena och olika delar av området har olika aktualitet och prioritet för såväl planering som genomförande. Utöver de övergripande strukturfrågorna så kommer en rad ställningstaganden avseende detaljfrågor kring den kommande bebyggelsen och infrastrukturen behövas under de kommande åren. En förändring av utvecklingsområdena är även beroende av konjunkturen samt beslut som inte är stadens egna. Det har i vissa fall bedömts som möjligt att starta upp detaljplanearbete parallellt med det översiktliga programarbetet utan att för den skull skapa låsningar. För att få större klarhet i exploateringsförutsättningarna har överenskommer träffats med Stockholms Hamn och Birka Energi.

Ett avtal mellan gatu- och fastighetskontoret och Stockholms hamnar anger vilken mark som ska användas för hamnverksamheten och vilken som på olika sätt kan tas i anspråk för andra ändamål (GFN 001212). Södra Värtan, västra delar av Frihamnen samt Loudden är områden som anges som möjliga för exploatering.

Gatu- och fastighetsnämnden och Birka Energi har träffat en principöverenskommerlse (GFN 010403) avseende Gasverksområdet med innebörden att parterna skall

- utreda förutsättningarna att flytta gaslagring från befintliga gasklockor till en ny anläggning i anslutning till spaltgasverket
- utreda ny sträckning för befintligt järnvägsspår till anläggningen för gaslagring via Ropsten
- verka för att värmepumpanläggningen norr om Lidingöbron detaljplanearbetsläggs för sitt nuvarande ändamål
- verka för att en markförläggning av kraftledningen inom Hjorthagen tidigareläggs och verka för att befintligt ställverk inom fastigheten Elektriciteten 6 avvecklas.

Resultatet av utredningarna beräknas vara klart under oktober/november och ett nytt avtal med Birka Energi där de ekonomiska villkoren regleras skulle då kunna presenteras kring årsskiftet 2001/2002.

De delar av utvecklingsområdena som bedöms ligga först i tiden är Storängskroken, västra delen av gasverksområdet och Södra Värtahamnen, följt av delar av Frihamnen. En exploatering av Louden förutsätter att nuvarande oljedepå avvecklas och att alternativ lokaliserings för oljehantering ordnas.

Gatu- och fastighetskontoret anser att arbetet med stadsutvecklingsområdena torde fungera bra med gängse rutiner inom förvaltningar, styrelser, nämnder etc utan att tillsätta en politisk styrgrupp.

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade 25 oktober 2001 följande.

1. Nämnden avstyrker den i motionen föreslagna styrgruppen
2. Nämnden översänder detta tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande.
3. Nämnden anför därutöver följande:

Planöversyn pågår av stadsutvecklingsområdena från Hjorthagen till Louden. Bortsett från att Gärdet inte ingår stämmer detta således väl med motionärens hemställan.

Stadsutvecklingsområdena är heterogena och olika delar av området har olika aktualitet och prioritet både för planering och genomförande. I vissa fall kan det vara möjligt att starta detaljplanearbetet parallellt med det översiktliga programarbetet. Så har t ex Gatu- och fastighetsnämnden träffat en principöverenskommelse med Birka Energi avseende Gasverksområdet. Likaså har överenskommelse träffats med Stockholms Hamn avseende vilka markområden som är möjliga för exploatering. De delar av utvecklingsområdet som bedöms ligga först i tiden är Storängskroken, västra delen av gasverksområdet och Södra Värtahamnen.

De nuvarande rutiner som finns för samarbete mellan förvaltningar, styrelser, nämnder etc fyller helt det önskade samarbetet utan att tillsätta en politisk styrgrupp.

4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Reservation anfördes av *Birgit Marklund m.fl. (s)* och *Ann-Sofi Matthiesen (mp)* med hänvisning till deras förslag till beslut, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Birgit Marklund m.fl. (s)* med instämmande av *Ann-Sofi Matthiesen (mp)*, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Marianne Rydberg (sp)*, bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande, daterat 15 oktober 2001, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen har i flera tidigare remissvar på detaljplaner i Värtan efterlyst en samlad planering. Exempelvis detaljplan för kvarteret Riga, yttrande 2000-12-22 och tjänsteutlåtande 1998-09-15, där stadsdelsnämnden anförde att en helhetssyn på området måste utarbetas innan planer för enstaka kvarter kan fastläggas. Det är därför positivt att planeringsarbetet har påbörjats av stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret.

Det är av vikt att stadsutvecklingsområdet i sig får en god utformning, med bostäder, arbetsplatser och grönområden, att de sociala aspekterna beaktas, samt att trafikfrågorna får en ekonomisk, social och ekologisk hållbar lösning.

Förslagen ger följande antal bostäder i de olika delområdena: västra Husarviken (2 500), södra Värtan (400), östra Husarviken (2 000) Loudden (3 500), kvarteret Elektriciten i Hjorthagen (200), Containerhamnen (1 500), vilket summeras till 10 100 bostäder. Detta ger ca 30 000 boende, vilket är halva Östermalms befolkning idag. Ca 30 000 arbetsplatser tillskapas främst i södra Värtan och Frihamnen.

Förvaltningen anser därför att motionärens förslag att skapa en samlad planering med Gärdet och Hjorthagen i samband med stadsutvecklingsområdet Husarviken-Värtan-Frihamnen är väl motiverat.

För att möjliggöra en samlad planering är det lämpligt att bilda nämnd- och förvaltningsövergripande planeringsgrupper. Förvaltningen anser att stadsdelsnämnden och förvaltningen bör delta i sådana grupper på ett tidigt stadium, och för egen del utveckla riktlinjer, planeringsunderlag och dialog med boende och verksamma.

Stockholms Hamn AB:s styrelse beslutade den 16 november 2001 att som svar på remissen till kommunstyrelsen överlämna och åberopa upprättat tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Malte Sigemalm m.fl.* (s) och *Patricio Rodriguez* (v) med hänvisning till deras förslag till beslut, bilaga 1.

Stockholms Hamn AB:s tjänsteutlåtande, daterat 29 oktober 2001, har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Hamn ABs synpunkter

Det pågår sedan en tid tillbaka en översyn av planen för stadsutvecklingsområdena från Hjorthagen till Loudden på stadsbyggnadskontoret och gatu och fastighetskontoret. Detta sker i enlighet med ett uppdrag från kommunfullmäktige. Planen skall presenteras för respektive nämnd under denna höst.

Förutom att Gärdet *inte* ingår i översynen så är det i övrigt i enlighet med motionärens begäran. De frågor som motionären tar upp kommer rimligtvis behandlas i ärendet till gatu- och fastighetsnämnden samt stadsbyggnadsnämnden.

Stockholms Hamn förutsätter att detta material kommer att sändas ut på remiss till berörda förvaltningar och bolag. Därmed kommer också de politiker som i respektive styrelse ansvarar för verksamheterna kunna ta del av materialet och lämna yttranden. Därmed anser Stockholms Hamn att det *ej* är nödvändigt med tillsättande av en politisk styrgrupp.

Skönhetsrådet har i en skrivelse, daterad 24 september 2001, anfört följande.

Skönhetsrådet har i ett flertal ärenden som rört detaljplaner och bygglov i de områden som berörts i motionen påtalat vikten av ett samlat planeringsgrepp. Den planerade förändrade användningen av hamnområdet har lämnat kvarterstora byggrätter som är möjliga att exploatera samtidigt som det ökade byggtrycket i Stockholm letar s.k. gluggar (förtätningsprojekt) att bebygga i Hjorthagen och Gärdet. Sammantaget gör intresset för de tre områdena att en för Stockholms ovanligt stor exploateringsmöjlighet kan komma att förändra stadsdelarnas bebyggelsestruktur och karaktär. Med vetskap om detta har rådet också varnat för en "frimärksplanering". Det är enligt rådet viktigt att stadsdelarnas förändring beaktas i ett samlat utvecklingsperspektiv.

Med anledning av rådets intresse för de områden som ovan nämns tog rådet del av det pågående arbetet hos gatu- och fastighetskontoret, Stadsbyggnadskontoret, Birka Energi, Stockholms hamnar och Position Stockholm under rådets heldagsutflykt 2001.06.11. Under mötet med de olika aktörerna framgick tydligt att samarbetet redan är igång men också att vissa intressen inte går att förena i det skede planering nu är i.

Skönhetsrådet anser att motionärens beskrivning av området stämmer väl. Rådet vill därför förtydliga att det är viktigt att en bebyggelse i området samlas i ett gemensamt planeringsperspektiv, men också att ett framtida eventuellt tillväxtbehov i hamnen inte bör byggas bort. De planeringsmål som redovisas i det samarbete rådet tagit del av förefaller ge en öklar blandning av bostäder och hamnverksamhet, vilket enligt rådet inte förefaller vara en långsiktig och hållbar lösning.

Rådet vill därför instämma i motionärens yrkande under punkt 1.

RESERVATIONER M.M.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Carin Jahn m.fl. (s) med hänvisning till deras förslag till beslut enligt följande.

Stadsbyggnadsnämnden
tillstyrker motionen,
samt därutöver anför följande:

Det i motionen berörda området omfattar både bostadsområden, områden med hamnverksamhet och kontor. Flera områden är dessutom utpekade som stadsutvecklingsområden i kommunens översiktsplan. Tyvärr har staden visat sig fullständigt oförmögen att klargöra hur man vill utveckla området och framför allt den hamnrelaterade verksamheten. I stället beskär, med små steg, handlingsfriheten genom kontorisering, infrastrukturbeslut, m.m. I och med denna oförmåga att ta ett samlat grepp om detta strategiska område blir tillvaron osäker för hamnorganisationen, omkringboende och företag i området. Vad som händer i området är av intresse, både för bostadsförsörjningen och hamnen, men också för näringslivsstrukturen i staden. Alla delar av staden berörs alltså av vilka beslut som fattas om markanvändning och liknande i det berörda området. Av denna anledning bör, vilket föreslås i motionen, en samlad utvecklingsplan för detta område utarbetas. Sedan kan man kalla den "områdesprogram" eller vad man vill. Det väsentliga är att någon tar ett grepp om utvecklingen i området och tydliggör stadens intentioner. Att olika delar av det berörda området måste behandlas i olika tidsskeden gör inte att en tanke om helheten inte kan utformas och vägleda arbetet med de olika delarna.

Gatu- och fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Karin Wanngård m.fl. (s) med hänvisning till deras förslag till beslut enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar
att tillstyrka motionen samt
att därutöver anför följande

Arbetet med en framtida utformning av detta viktiga utvecklingsområde kräver helhetssyn. Det faktum att det träffas bilaterala överenskommelser mellan olika berörda förvaltningar minskar inte angelägenheten av en övergripande samlad ansats. För att

kunna påverka utvecklingen är det naturligtvis viktigt för de olika nämnder och styrelser som berörs att via en politisk styrgrupp ha möjlighet att få en direkt insyn i de olika aktiviteter som berör detta område. Det gäller inte minst stadsdelsnämnden. Det handlar också om att tillskapa verktyg för att genom dialog och helhetssyn få till stånd en så god utveckling som det är möjligt, en utveckling som dessutom tillfredsställer alla de olika legitima intressen som finns i området.

Reservation anfördes av Per Bolund (mp) med hänvisning till deras förslag enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar att:

1. i huvudsak godkänna kontorets förslag
2. miljöförvaltningen ska vara med i arbetet
3. i övrigt anförda följande

Eftersom området ligger i anslutning till Nationalstadsparken är det viktigt att miljöaspekterna genomgående beaktas. Miljöförvaltningen bör därför delta i arbetet.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgit Marklund m.fl. (s) med hänvisning till deras förslag till beslut enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag att ställa sig positiv till motionen.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund m.fl. (s) med instämmande av ledamoten Ann-Sofi Matthiesen (mp) enligt följande.

Arbetet med en framtida utformning av detta viktiga utvecklingsområde kräver helhetssyn. Det faktum att det träffas bilaterala överenskommelser mellan olika berörda förvaltningar minskar inte angelägenheten av en övergripande samlad ansats. För att kunna påverka utvecklingen är det naturligtvis viktigt för Östermalms stadsdelsnämnd att via en politisk styrgrupp ha möjlighet att få en direkt insyn i de olika aktiviteter som berör detta område.

Särskilt uttalande gjordes av Marianne Rydberg (sp) enligt följande.

Det är av stor vikt att alla förslag och program i god tid skickas på remiss till stadsdelsnämnden.

Stockholms Hamn AB:s styrelse

Reservation anfördes av Malte Sigemalm m.fl. (s) och Patricio Rodriguez (v) enligt följande.

Styrelsen beslutar

- att bifalla motionen
- att områdesprogrammet för Hjorthagen, Gärdet och Värtan-Frihamnen aktualiseras och fördjupas i syfte att ta fram en samlad utvecklingsplan för detta strategiska område
- att en politisk styrgrupp med representanter för närmast berörda nämnder och styrelser tillsätts
- att därutöver anföras

Stockholms hamn samt närområdet kring hamnen är viktigt område för Stockholm.

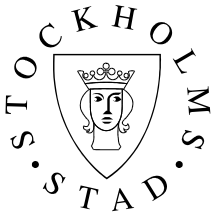
I dag är det många intressenter som har intresse för frågor inom hamnens område eller dess närhet, Stadsbyggnadsförvaltningen, Gatu- och fastighetsförvaltningen, Östermalms stadsdelsförvaltning och Stockholms Hamn AB är några kommunala förvaltningar/bolag som har direkt intresse

Dessutom är det bolag verksamma inom hamnens område som har intressen.

Det är viktigt att i arbetet med att utforma det framtida utvecklingsområdet arbeta efter en helhetssyn. *I nuläget diskuteras och beslutas om mindre delar och enheter.* Ingen har ett grepp om hur området i en framtid ska vara utformat. Problemet är att beslut som tas idag kan stoppa eller försvåra kommande beslut.

Faktum är att olika förvaltningar idag mellan sig träffar överenskommelser minskar inte angelägenheten i motionen. En politisk styrgrupp har direkt att få insyn o olika aktiviteter som berör området.

Motionen samt den idag förda politiken visar på nödvändigheten av ett samlat grepp – en helhetssyn och behovet av en politisk styrgrupp.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:29

2001:29

Motion av Rolf Lindell (s) om Hjorthagen, Värtan och Gärdet i ett samlat utvecklingsperspektiv

Hjorthagen, Värtan och Gärdet är bostadsområden för ca 20.000 invånare. Området inrymmer samtidigt stora industriella anläggningar för el och gas samt ett stort antal småindustrier. I området ligger också den stora och för hela Storstockholm och Mälardalen så viktiga Värtahamnen-Frihamnen. Gärdet och Hjorthagen kringskärs av högtrafikerade genomfartsleder och Hjorthagen avskärmas dessutom av järnvägsspåren utmed Storängsbotten och bostadsområdet "Abessinien". Utmed denna sträcka kommer f.ö. Norra länken att gå i dagen på sin väg fram till Lidingövägen.

Samtidigt ligger hela detta område i eller i direkt anslutning till Nationalstadsparken. Det är alltså upplagt för svåra avvägningar, och ofta svårlösta konflikter, mellan olika motstående intressen. Det är därför nödvändigt att se området i ett helhetsperspektiv när det gäller den framtida utvecklingen av boende, arbetsplatsutveckling, naturskydd samt lednings-, väg- och rälsdragningar.

Gällande områdesprogram för stadsdelen Östermalm tar upp flera alternativa resonemang kring utvecklingen i området. För hela sträckan från Husarviken via Värtan-Frihamnen fram till Loudden återges ett utvecklingsscenario i vilket man framhåller områdets framtidsmöjligheter med sitt strategiska och attraktiva läge, men också redogör för alla oklara förutsättningar. Det sägs bl.a. att attraktiva bostäder skulle kunna byggas i Värtan-Frihamnen. Samtidigt talar försörjnings-, turistnärlings- och miljöskäl för att bibehålla hamnverksamheten, eftersom staden och näringslivet är beroende av hamnen och genom att en stor del av transporterna till staden och stora delar av Mälardalen annars skulle ske på landsväg. Den framtida utvecklingen i detta område måste alltså ta hänsyn till vilken långsiktig utveckling i man vill prioritera. En ytterligare spännande

utmaning är dessutom att sätta utvecklingen i detta område i samband med det utvecklingsarbete som pågår när det gäller Kistaområdet och Tvärspårbanan. En förlängning av denna bana via Universitetet fram till Värtan-Frihamnen skulle både skapa ett enormt kraftfullt "utvecklingsbälte" och dessutom i sig kunna utgöra en stomme i en framtida kollektivtrafikring runt staden.

Delar av Värtan håller nu snabbt på att ändra karaktär med ökande inflyttning av bl.a. TV och mediaföretag. Vidare dyker det av och till upp olika planer på ny bebyggelse i lägen som snarare råkar "finnas till hands" än efter planmässiga överväganden. Det går inte att längre hålla på med denna slumpmässiga och ostrukturerade "frimärksplanering". Det är hög tid att ta ett samlat grepp om utvecklingen i Hjorthagen/ Övre Gärdet/Värtan-Frihamnen.

Mot denna bakgrund hemställer jag att

1. områdesprogrammet för Hjorthagen, Gärdet och Värtan-Frihamnen aktualiseras och fördjupas i syfte att ta fram en samlad utvecklingsplan för detta strategiska område, och
2. en politiskt styrgrupp med representanter för närmast berörda nämnder och styrelser tillsätts.

Stockholm den 14 maj 2001

Rolf Lindell